

1.2015

Sveriges teckenspråkstolkars förenings medlemstidning

TOLKTRYCKET

Camilla
Warnicke
forskar om
tolkning i
bildtelefon
s. 12-13

STTF TAR INITIATIV I
TOLKTJÄNSTUTREDNINGEN

DÖVA TOLKAR OCH ÖVERSÄTTARE
- NYTT PROJEKT

PORTRÄTTET: SYLVIA BERGQVIST

Dialog skapar samarbete

I *Tolktrycket* 2014:4 efterlyste jag mer dialog. Det är viktigt att vi hela tiden diskuterar vårt arbete, våra arbetsvillkor, våra önskemål och våra förutsättningar. Jag efterlyste dialog ute på arbetsplatserna, på fältet, inom föreningen men också här i tidningen. Den historiska tillbakablicken i nummer 3-2014 av *Tolktrycket* visade en intressant diskussion mellan Anna Hein och Tommy Lyxell. Varför har diskussionerna tystnat här i tidningen? Ifrågasätt, skapa debatt och argumentera! I samma nummer av *Tolktrycket* stod följande skämt att läsa: "Hur många teckenspråkstolkar behövs det för att byta en glödlampa? Svar: tio. En som byter lampan och nio som säger 'Det där hade jag kunnat göra bättre.'" Det om något tyder väl på att vi fortfarande har en hel del att diskutera med varandra?

Dialog skapar samarbete, och istället för att enbart slänga mig med vackra ord ska jag här redogöra för hur vi i STTF arbetar vidare med stort fokus på just detta. Nyss hemkommen från FST:s (Föreningen för skriv- och TSS-tolkar) konferens- och årsmöteshelg kan jag glädjande nog berätta att deras årsmöte godkände vårt förslag om att arbeta vidare med en avsiktsförklaring om samarbete föreningarna emellan. Det kan tyckas överdrivet att formalisera samarbetet, men det hela handlar om att samarbetet inte ska vara personbundet och därmed tillfälligt, utan att det ska vara ett bestående, och självklart, samarbete. Föreningarna har redan samarbetat kring skrivelserna om Tolkjänstutredningen (mer om det på sidan 6) och STTF:s styrelse har fattat ett beslut om att FST ska ha en stående sida i *Tolktrycket*. I detta nummer kan du se en bild på deras nya styrelse på sidan 23. I takt med att fler och fler teckenspråkstolkar utbildar sig till och är verksamma som skrivtolkar blir frågan om samarbete dessutom mer självklar. Kommer vi rent av att om några år gå ihop till en och samma förening?

Vi har sedan tidigare undertecknat en avsiktsförklaring om samarbete med SDR och vi arbetar nu för att även underteckna en med FSDB och SDUF. Reaktionerna från brukarorganisationerna har enbart varit positiva och vi hoppas kunna fylla på listan med fler samarbetspartners allt eftersom. VIS (Vuxendöva i Sverige) fanns representerade på FST:s årsmöte och vårt arbete med våra brukarorganisationer inspirerade dem att lyfta frågan i sin styrelse om ett utökat samarbete med FST. Dialog och samarbete gör skillnad!

Tolktrycket är Sveriges teckenspråkstolkars medlemstidning.

Mejl: sttf@sttf.nu

Ansvarig utgivare: Evelina Alenäs

Sättning: Stefan Coster

Medverkande detta nummer: Ivar Wästhed, Evelina Alenäs, Stefan Coster, Brita Wideberg, Isabella Lindvall, Anders Johansson, Camilla Warnicke, Alexandra Gozon, Malin Karlsson, Tina Karlsson, Cecilia Anfält,

Nummer 88 sedan start

Evelina Alenäs,
ordförande

STTF:s styrelse består av

Evelina Alenäs, ordförande
Gwen Birgell, vice ordförande
Stefan Coster, sekreterare
Anette Åsén, kassör
Märta Bergström, kommunikation
Jenny Bergqvist, ledamot
Alexandra Gozon, ledamot

Bli medlem på sttf.nu

Aktiva 350 kr
Stödande 200 kr
Organisation 600 kr
Endast prenumeration 600 kr
Extra nummer (för pren.) 350 kr

Annonsera i *tolcktrycket*

1/1-sida 3.750 kr
2/3-sida 2.800 kr
1/2-sida 2.350 kr
1/3-sida 1.700 kr
1/4-sida 1400 kr
1/8-sida 950 kr

Redaktion:

Brita Wideberg
Ivar Wästhed
David Olofsson
Louise Schylander
Maria Sköld

Årsmöteshelgen i Härnösand den 13-15 mars närmar sig. Föreningen har de senaste åren diskuterat lite olika förslag på hur vi kan få fler medlemmar att komma på årsmötena. Vi har t ex gjort ett försök med att vartannat år arrangera en utbildningshelg i anslutning till årsmötet och vartannat år bara ha årsmöte. De år vi provat den sistnämnda varianten har mycket få medlemmar närvarat av förklarliga skäl. Vi har även provat med att ha årsmötet närmare sommaren då vi vet att februari-mars är årsmötestider för hela förenings-Sverige vilket innebär jobb för oss tolkar. Tanken må ha varit god, men det visade sig bli komplicerat att få en vettig budget och en vettig verksamhetsplan med ett årsmöte efter att halva året gått. Så vi är nu tillbaka i den gamla traditionen med årsmöteshelger i början på året där vi medlemmar i STTF får möjlighet att förkovra oss i aktuell forskning och samtidigt återse gamla kollegor och vänner från studietiden.

I slutet av januari hade vi en träff med Jonas Gumbel från tolktjänstutredningen. (Detta berättar Evelina om mer detaljerat i sin artikel på s. 6.) STTF har under alla resor med tolktjänstutredningen sett till att göra sin röst hörd, och efter det senaste mötet på socialdepartementet är känslan god och vi upplever att man från utredningens håll verkligen lyssnar på oss. När detta skrivs håller vi på att ta fram ett faktaunderlag för att visa utredningen hur vår kår faktiskt mår och varför.

Det kommande verksamhetsåret kommer föreningen arbeta med två fokusområden. Det ena handlar om utbildning och kommer innebära att du som medlem får möjlighet att delta i olika utbildningar arrangerade i STTF:s regi. I höstas bjöd vi hit Maya de Wit från Nederländerna och till våren är det dags för ännu en utbildning

med henne. Lokala STTF-avdelningar har arrangerat föreläsningar ute i landet, t ex har Tolkar i Väst arrangerat en föreläsning med psykologen Christina Eriksson (s. 4). Har du någon idé om någon intressant föreläsare som du vill bjuda in till dig och dina kollegor så tveka inte att kontakta oss i styrelsen så hjälper vi till.

Vårt andra fokusområde handlar om att ha koll. Vi har formulerat målet till "STTF skall vara den organisation som har koll på läget och aktuella frågor i tolksverige". Det handlar om att vi som yrkesförening ska vara uppdaterade på vad som sker, med koppling till oss tolkar, i Sverige och världen. Genom representation och aktivt intressepolitiskt arbete sätter vi STTF och vår yrkeskår på kartan. Vi håller också koll på vilka diskussioner som förs i sociala medier och vad som är aktuellt i våra brukarorganisationer. När en världshändelse, som exempelvis "Mandela-tolken", når oss ska vi vara beredda att kommentera och besvara frågor, samt föra informationen vidare till våra medlemmar. Vi ska vara en uppdaterad yrkeskår och förening! Tipsa oss gärna om saker, händelser och diskussioner som du själv ser och hör. Via sociala medier kommer du genom STTF kunna följa vad som händer i tolksverige och i Tolkstrycket kommer du kunna läsa längre artiklar och reportage om vad som händer inom kåren. Som medlem i STTF kommer du ha koll helt enkelt.

Detta är högt siktat, det vet vi. Men varför skulle vi sikta lägre?

» STTF har under alla resor med tolktjänstutredningen sett till att göra sin röst hörd «

» Har du någon idé om någon intressant föreläsare som du vill bjuda in till dig och dina kollegor så tveka inte att kontakta oss i styrelsen så hjälper vi till. «

Stefan Coster
Sekreterare

Användarevent i Örebro

Brukarråd i all ära men i höstas ville Tolkcentralen Örebro nå fler användare för att kunna kommunicera nyheter men även kunna ta del av synpunkter. Därför ägde ett "Användarevent" rum under oktober.

Det gick ut inbjudan till alla de primäranvändare som använt tolk under året.

Besöksantalet och engagemanget var förhållandevis stort med ett 60-tal användare.

Det bjöds på både regelrätt mingel som information. På agendan stod information om Tolkcentralen, vår verksamhet, vad som är på G, bildtelefoni, och samarbetet med 1177. Men främst var det för att förevisa vår nya Tolkportal, hur användarna där kan beställa tolk, se sina bokningar m.m. som vi ville kommunicera ut. Stefan Ståhlbom som varit försökskanin från brukarrådet berättade uppskattat lite om sina erfarenheter av portalen.

Under en paus med lite tilltugg var det rundvandring bland våra montrar. Anmälan/frågor om portalen, 3D-teckenspråk, bildtelefoni.net, texttelefoni, bildtelefon direkt, TC, och utvecklingsledare var stationer som man kunde besöka. Vi fick ta del av många uppskattande synpunkter på verksamheten och möjligheten att kunna ställa frågor direkt till ledningen och personalen uppskattades mycket. Detta var ett forum som vi kommer att återkomma till.

Text: **Anders Johansson**

Tolkning i svåra situationer

Den 4 december ordnade TiV, Tolkar i Väst, en föreläsning med temat "Tolkning i komplicerade situationer". Inbjudna var tolkar från hela regionen.

En blandning av timanställda, frilanstolkar, fast anställda och företagare slöt upp på Dövas förening i Göteborg för att ta del av psykolog Christina Erikssons föreläsning. Christina, som själv är döv, delade sina tankar kring tolkning i komplicerade situationer med

fokus på tolkning inom psykiatrin. Hon gav oss en genomgång av vilka yrkesgrupper som finns på en psykiatrisk mottagning, vad som ingår i en psykologs arbetsuppgifter och hur olika psykologtester och utredningar går till. Hon berättade även hur en psykolog arbetar med barn i skolan.

Många yrkesetiska frågor och tankar väcktes hos tolkarna.

Text och foto: **Malin Karlsson**

Fortbildning- utveckling på egen hand

Tina Karlsson heter jag och arbetar på Tolkcentralen i Region Örebro Län. Jag har varit anställd sedan 2004 som teckenspråks- och dövblindtolk.

Redan efter utbildningen har jag saknat skolan - faktiskt! Jag älskade verkligen tolkutbildningen. Jag lärde mig så mycket nytt, inte bara språkligt utan även om min person och samhället i stort. Man kan tycka att jag ändå var rätt gammal

när jag introducerade mig själv i en värld jag inte tidigare varit involverad i – hela 26 år. Men när jag väl började med min utbildning i teckenspråk och senare tolkutbildning fick jag lära mig nya saker hela tiden, inte minst ett nytt språk och en ny kultur.

Under tolkutbildningen fick man upprepade gånger höra uppmaningar att språkbada. Idag kan jag förstå det bättre när jag nu fått chansen att själv få utveckla mitt eget språk. Jag har inte bara ett tolkspråk utan mitt eget sätt att uttrycka mig på teckenspråk. Jag upplever att när det egna språket utvecklas kan även tolkspråket utvecklas. Att i en konversation bli utmanad att förtydliga det egna språket ger mig fler nycklar att använda när det kommer till tolkningen. Hur fick jag nu denna chans att utveckla mitt eget språk? Efter ca 10 år som tolk kände jag ett behov av självutveckling. Inledningsvis tog jag tjänstledigt ett år då jag var på Tolkcentralen i Sörmland, härliga Eskilstuna! Det var ett år av nya erfarenheter både organisationsmässigt och även tolkanvändarna gav mig nya infallsvinklar. Många fler borde prova att arbeta på olika arbetsplatser. Jag önskar att hela kåren arbetade tillsammans över hela Sverige för att på så sätt kunna utbyta kunskaper och erfarenheter med varandra. Idag ser dock vårt yrke lite annorlunda ut med

konkurrens och företagshemligheter, jag förstår att det inte är en realistisk tanke.

Mitt nästa steg i min utveckling kom när jag fick chansen att bli den person som skulle lånas ut till Alternativ telefoni på hjälpmedelscentralen här i Örebro. Det är här min egen språkliga utveckling kommer in i bilden. Där fick jag rollen att presentera bild- och texttelefoner till hörselskadade och döva. Väl på plats fick jag nya perspektiv på bildtelefonvärlden. Det är många företag som erbjuder bildtelefoni och deras tekniker är utvecklade på olika sätt med olika finesser. Så klart lär jag mig nytt kring tekniken och det är ju en typ av kunskapsutveckling men den största vinsten när det gäller utveckling av mig själv och språket är i mötet, mitt eget personliga möte, med den teckenspråkiga. Det är verkligen JAG som behöver uttrycka och anpassa mig på det sätt jag själv anser vara det bästa för situationen. JAG får laborera med språket för att få fram det JAG vill och behöver få fram. I början tyckte jag det var obekvämt att helt hålla ett möte eftersom vi som tolkar sällan uttrycker vår egen mening i tolkningssituationen. Nu när det gått snart ett år njuter jag i fulla drag av att själv få kommunicera med mitt eget språkliga uttryck.

Det finns inte så många tillfällen för en tolk att prova på sin egen språkliga utveckling, såvida man inte privat, har teckenspråkiga kring sig. Mycket fokus ligger på att just tolka mellan två språk. Där finns inte möjlighet att utforska det egna uttrycksättet. Kort och gott kan utveckling ske på många olika sätt men just nu njuter jag av att själv vara den som själv kommunicerar direkt med en motpart. Det finns många fördelar med att vidga sina vyer. Det jag lär mig kring bildtelefoniteknik kan jag dra nytta av i mitt yrke som tolk i Bildtelefoni.net och tvärtom den kunskap jag har som tolk kan användas till gagn för Alternativ telefoni. Det finns många vinster en teckenspråks- och dövblindtolk kan göra när man tillåts vidga sina vyer. Prova något nytt du med!

Text: **Tina Karlsson**

STTF:s fortsatta arbete med Tolktjänstutredningen

Styrelsen och Jonas Gumbel på socialdepartementet Foto: Stefan Coster

23-24 januari hade vi styrelsemöte och arbetsmöte i Stockholm. Under fredagen hade vi ett två timmar långt möte inbokat med Jonas Gumbel på socialdepartementet för vidare diskussioner om vår senaste skrivelse till Tolktjänstutredningen (TTU) samt för att bli uppdaterade på deras fortsatta arbete.

STTF blev i höstas ombudade att kommentera ett utkast från TTU:s arbetsgrupp. Vi lämnade in en tio sidor lång redogörelse där vi fortsatte att betona att ett tolkperspektiv är en förutsättning för att kunna uppnå TTU:s uttalade brukarperspektiv. Då utkastet endast skulle ses som ett arbetsmaterial som inte fick spridas kan vi inte här redogöra för vad det innehöll, men vi kan berätta att arbetsgruppen hade tagit till sig av de alarmerande siffror som jag redogjorde för på Visions nätverk gällande yrkeskårens mående (se Tolktrycket 2014:4). Vi omnämndes bland annat i denna fråga i utkastet: "Tolkarnas organisationer har signalerat en akut försämring av sin arbetssituation –

något som kan hota tillgången på tolkar i framtiden."

Inför mötet på socialdepartementet hade vi lyft ut en rad områden och frågor från utkastet som vi ansåg mest akuta att ifrågasätta eller få förklarade för oss. Detta gällde bland annat deras syn på tolkverksamhetens "överkapacitet" och hur denna ska kunna användas på bästa sätt. Vi fick dock lugnande besked i att alla de punkter som vi hårdast hade kritiserat nu var strukna eller omarbetade. Vi har helt enkelt lyckats påverka! Ensamma kan vi dock inte ta åt oss äran: FST (Föreningen för skriv- och TSS-tolkar) samt brukarorganisationerna hade varit eniga med oss i mycket av kritiken, vilket är minst sagt glädjande.

Det är viktigt att ni är medvetna om hur interdepartementala arbetsgruppens uppdrag ser ut och vad det är vi i dagsläget faktiskt kan påverka. Själva Tolktjänstutredningen är inte aktuell att riva upp eller förändra, utan arbetsgruppen arbetar vidare med ett antal konkreta punkter,

baserade på TTU. Ett exempel på en sådan är Bättre tillgång på tolk i arbetslivet. Beslut i TTU ligger kvar, exempelvis det beklagliga faktum att inga nya medel ska skjutas till verksamheten, utan att förändringar ska ske inom befintliga ramar. Vi kämpar dock hårt för att de ska förstå att detta inte får medföra att våra löner fortsätter att hållas nere, att våra arbetsvillkor fortsätter försämrats eller att våra möjligheter att få fortbildning fortsatt begränsas. Med viss omstrukturering och förändring av dagens system hoppas vi att resurser kan lösgöras, även inom befintliga ramar. Ansvar för våra arbetsvillkor kommer även i fortsättningen att ligga på våra respektive arbetsgivare och det är av förklarliga skäl inget som arbetsgruppen kan påverka. Däremot har vi som yrkesförening en viktig roll i att visa dem hur deras förslag får direkta följder för oss och våra arbetsvillkor, och att de därmed måste utforma dem med oss i åtanke.

Vi har berättat för arbetsgruppen om de senaste årens negativa utveckling som vi kan se på många håll i tolk-Sverige. Det Jonas Gumbel och arbetsgruppen då efterfrågar är mer "hårda fakta" och forskningsbaserade underlag. Då den faktiska kartläggningen av vad som skett de senaste åren haltar behövs er hjälp. Skicka in era upplevelser, statistik och/eller konkreta bevis på hur löner, arbetsvillkor och så vidare har försämrats genom åren. Sätt oss gärna i kontakt med kollegor som inte längre arbetar kvar i yrket på grund av försämringarna. Ni når oss som vanligt på sttf@sttf.nu.

Styrelsen genom Evelina Alenäs

Polisanmälningarna haglade tätt

Eftersom polisväsendet är en av de samarbetspartners som vi teckenspråkstolkar arbetar mycket tillsammans med, tyckte vi utvecklingsledare samt vår interna juridikgrupp på Tolkcentralen i Örebro att det var dags att bjuda in polisen till ännu en fortbildningskväll. Sagt och gjort!

Vi har redan sedan tidigare en kontakt med en anställd vid polisen i Örebro, Olga Korpela. Hon har tillsammans med sin kollega Maria varit hos oss vid ett tillfälle förut och diskuterat, stött och blött idéer och erfarenheter från sitt perspektiv som tolkanvändare i polisiära ärenden, men även gett oss teckenspråkstolkar viktiga insikter om hur polisen arbetar när det gäller till exempel förhörsteknik. Saker som vi som teckenspråkstolkar inte kan veta eftersom det normalt sett inte ingår i vår grundutbildning men som är ack så viktiga att veta för att vi ska få en bredare förståelse för varför exempelvis ett polisförhör förlöper som det gör och varför det ibland känns svårt som tolk att veta vad syftet är med en viss typ av förhörsteknik. Den här gången kom Olga ensam och svarade på våra många frågor, för många blev det av oss cirka 30 personer som deltog.

Förra tillfället var för ungefär tre år sedan, och dels på grund av att det gått så lång tid sedan dess och dels eftersom att vi har haft nöjet att anställa många nya medarbetare på Tolkcentralen i Örebro som inte tagit del av fortbildningen, tyckte vi det var dags att åter slå upp portarna och grotta ner oss i tolkning hos polisen.

Vi hade redan i förväg samlat på oss frågeställningar och funderingar från oss i tolkgruppen som vi sänt till Olga så att hon bättre kunde förbereda sig på hur våra tankegångar och funderingar går för

tillfället. Vår juridikgrupp, som alltid har särskilt fokus på områdena juridik, polis och frivård hade på ett av våra personalmöten veckan innan utmanat oss med några begrepp som ofta används inom just dessa områden och gett oss en chans att tillsammans fundera över vilka tecken som finns för dessa svenska ord, och eftersom det sammanföll så väl med vår fortbildningskväll med Olga fick vi även där en möjlighet att få en extra förklaring av vad som avses med vissa av begreppen. Exempel på begrepp som diskuterades var skillnaden mellan gripen, häktad och anhållen, häkte och arrest, tilltalad etc. Vi tolkar möts som bekant frekvent av dessa begrepp och vi brottas ofta med att det inte finns ett ekvivalent tecken då vi uttrycker dem på teckenspråk. Det var ju inte på något sätt så att vi satt och hittade på glosor för uttrycken, men vi kanske bättre hittar ett syfte för hur vi kan göra en korrekt omskrivning av dem med stöd av Olgas förklaringar.

Mycket av diskussionerna kom att handla om ren information om polisens arbetsätt när det kommer till förhörsteknik, men vi hann med en hel del erfarenhetsutbyten och information som Olga kommer ta med sig från oss till sin arbetsplats för att sprida information om teckenspråkstolkar och teckenspråkstolkning bland sina medarbetare. Information som vi alla tacksamt ser spridas i samhället.

I allt en mycket trevlig och informationsrik kväll som vi gärna ser i repris om ett par år när rutinerna börja sätta sig lite för väl, och vi behöver utmana oss med nya intryck och vem vet, kanske serveras det en lika god höstsoppa som den här gången!

Text: **Cecilia Anfält**
Utvecklingsledare vid Tolkcentralen i Örebro

» Saker som vi som teckenspråkstolkar inte kan veta eftersom det normalt sett inte ingår i vår grundutbildning men som är ack så viktiga att veta för att vi ska få en bredare förståelse.. «

» Vi tolkar möts som bekant frekvent av dessa begrepp och vi brottas ofta med att det inte finns ett ekvivalent tecken då vi uttrycker dem på teckenspråk «

Reviderade etiska riktlinjer på Örebro Tolkcentral

Foto: Måra Bergström

Redan på det glada 90-talet påbörjades arbetet med etiska riktlinjer på Örebro Tolkcentral. Vilka faktiskt, skulle man kunna säga, blev en föregångare till STTF's etiska riktlinjer. Då fanns Håkan Thorsén med och med hjälp av enhetschef och tre tolkar startade ett arbete för att forma vad som kom att bli ett dokument innehållande tio etiska riktlinjer. Riktlinjerna var, då som nu, inte strikt yrkesetiska utan andades även arbetsgivarens krav och skyldigheter.

Idag, nästan 20 år senare, har ett reviderat dokument överlämnats till Tolkcentralens ledningsgrupp för att denna gång tas som ett förvaltningsetiskt dokument.

Detta är den stora skillnaden i revideringen, att det just blir arbetsgivarens och förvaltningens dokument, vilket förvisso många gånger sammanfaller med tolkarnas egna tankar runt etik. Arbetet har även denna gång bedrivits i samarbete med Håkan Thorsén, nu en glad pensionär men fortfarande flitigt använd av sin forne arbetsgivare Örebro universitet. Håkans specialitet är just etik och diskussioner kring detta. I arbetsgruppen har Ulrika

Nylén, Eva Gredner och Maria Ekström-Durnell ingått. Alla tre är verksamma tolkar. Dessutom har Marie Alestig ingått i sin roll som tolk och samordnare, därtill undertecknad med dennes lite skiftande bakgrund.

Denna gång riktar sig riktlinjerna mer till den anställda, även om i vissa fall tolkrollen likväl finns med. Brukarbegreppet har moderniserats till användare. Nyheter som har dykt upp på arenan är bildtelefonin. Några exempel därifrån finns med bland de avidentifierade fallexemplen. Även sociala medier tas upp i ett par punkter, hur dessa kan påverka vår relation till övriga parter.

Som alltid är det intressant med diskussioner kring vårt arbete. Situationer har diskuterats, vi har försökt tänka oss in i de olika användarperspektiven, försökt tänka både som tolkar och som arbetsgivare. Vi har stött och blött på formuleringar, funderat över hen-begreppet, ålderdomligt språkbruk kontra modernare mm mm.

/Anders Johansson

TOLKTRYCKET - 31 -

I Tolktrycket nr 3 - 2014 skrev Anders Johansson om arbetet med nya etiska riktlinjer för Örebro tolkcentral. Att Sveriges största tolkcentral gjort ett gediget arbete med att uppdatera sina etiska riktlinjer tycker vi på Tolktrycket är av intresse för hela tolksverige. Därför publicerar vi här det färdiga arbetet.

/Redaktionen

Tolkcentralen legitimerar med dessa riktlinjer sitt ansvar mot de människor vi möter i vårt uppdrag. Riktlinjerna syftar till att vägleda medarbetarna i deras dagliga arbete, där bemötande är en central del, samt framhålla medarbetarnas roll som etiska föredömen.

Detta är en fråga om kvalitet och hederlighet.

Riktlinjerna skall vara föremål för successiv utvärdering och därigenom gynna den interna diskussionen inom Tolkcentralen vad gäller etiskt förhållningssätt i en föränderlig värld.

Dessa riktlinjer kompletteras av Landstingets värdegrund, Tolkcentralens bemötandestandard och prioriteringsordning.

Riktlinje nr 1.

Jag ska som anställd bemöta alla parter med lika respekt oavsett etnisk eller religiös bakgrund, språk, politisk uppfattning, funktionsnedsättning, social status, ålder, kön, könsöverskridande identitet/uttryck eller sexuell läggning.

Denna riktlinje tar upp ickediskriminering av människovärdet. Den belyser den grundsyn som skall genomsyra allt handlande och medvetandegör egna värderingar samt uppmana den anställde att ta ansvar

för dessa.

Riktlinje nr 2.

Jag ska som tolk inte före, under eller efter en tolksituation angripa, förlöjliga eller kuva någon part. Här belyses den makt man har som tolk då tolken är den person i situationen som behärskar båda språken och dess kulturer. Denna makt får inte utnyttjas. Som tolk måste man dock i vissa situationer använda olika strategier för att göra kommunikationen möjlig. Tolken får inte alliera sig, inte kommentera eller med mimik förlöjliga någon av parterna. Tolken får heller inte försvara sig efter en tolkning genom att utse en "syndabock" eller kuva någon genom att inte tolka alla som vill tala.

Riktlinje nr 3.

Jag ska som anställd inte utnyttja någon part för egen vinnings skull ex. socialt, ekonomiskt eller sexuellt. Riktlinjen belyser att den anställde inte får utnyttja information han/hon får om användaren. Den anställde får heller inte utnyttja sin anställning för att gynna egna intressen.

Riktlinje nr 4.

Jag ska som anställd inte medverka till att någon part blir beroende av mig, utan bejaka parternas självständighet.

Jag som tolk ansvarar för att det som sägs och sker i rummet tolkas.

I denna riktlinje belyses den anställdes professionalism, opartiskhet och yrkesroll.

Den anställda ska inte ge signaler som kan leda till att någon part känner sig beroende av honom/henne socialt, varken som person eller anställd.

Den anställda ska inte heller alliera sig med någon av parterna.

Riktlinje nr 5.

Jag bör som tolk undvika tolksituationer där några till mig närstående användare medverkar.

Med närstående menas släkt, vänner eller annan relation av privat karaktär.

Med användare menas alla i rummet.

I denna riktlinje har ordet ska bytts ut mot bör, då det kan finnas situationer där jäv är utan betydelse. En sådan situation skulle kunna vara vid en stor föreläsning där någon närstående till tolken deltar. I andra fall där närstående deltar, är det tolkens ansvar, att informera samordningen så att uppdraget ges till en annan tolk. Detta gäller för alla situationer som kan påverka tolkens opartiskhet eller där tolkens närvaro kan påverka andras agerande.

Riktlinje nr 6.

Jag ska som anställd respektera andra yrkesgruppers professionalism. Jag som anställd/tolk ska inte ge råd och anvisningar som ligger utanför mitt kompetensområde.

Här poängteras yrkeskompetensen, som för tolken är att förmedla tolkning.

Att utföra andra uppgifter är att kränka någon annans yrkeskompetens.

Riktlinje nr 7.

Jag ska som tolk förbli medveten om mina språkliga/mänskliga färdigheter samt mina begränsningar. Jag som tolk ansvarar för att tolkningens innehåll överensstämmer i så hög grad som möjligt med källspråkets innehåll.

Jag ska som tolk, under pågående uppdrag, kunna byta mellan olika tolkmetoder inom mitt eget kompetensområde.

Arbetsledningen och den enskilde tolken har ett ömsesidigt ansvar för villkoren och förutsättningarna för att tolkningen ska uppnå så god kvalitet som möjligt.

Jag som tolk har ansvar för att avbryta tolkningen om rimliga förutsättningar för att utföra uppdraget inte finns. *Denna riktlinje behandlar kvalitet. Riktlinjen består av två delar, en språklig och en mänsklig. Uppmaningen är att tolken ska ha god insikt om sin egen person och om*

sina kunskaper i tolkning. Tolkens ansvar är att förmedla detta till samordningen/ledningen.

Samordningens/ledningens ansvar är att genom dialog med tolken hitta en kvalitetsnivå som är tillfredsställande för båda parter. Eget ansvar och dialog är mycket viktigt.

Riktlinje nr 8.

Jag ska som anställd informera mig om och följa den sekretess och tystnadsplikt vilka jag lyder under och där situationen så kräver, informera om dessa.

Denna riktlinje belyser att den anställda ska vara medveten om att olika sekretess och tystnadsplikt kan gälla vid olika tolksituationer samt vid den administrativa hanteringen av tolkupdrag.

Riktlinje nr 9.

Jag ska som anställd respektera mina kollegors arbete, samt stötta och hjälpa dem i deras yrkesverksamhet.

Det råder ett ömsesidigt ansvar mellan arbetsledning och anställda att påkalla för den berörde kollegan och/eller arbetsledningen om den anställda uppvisar upprepade brister i sitt yrkesutövande. Ansvaret ligger hos arbetsledningen att åtgärda och följa upp detta.

Här tydliggörs ansvaret för arbetsuppgiften. Det viktigaste i tolkarbetet är att gemensamt utföra en tolkning, vilket innebär att tolkarna har lika stort ansvar före, under och efter tolkningen.

Upplever den anställda upprepade brister hos kollegan och tycker det är svårt att ta upp det direkt med honom/henne, så ska man delge ledningen som har åtgärdsansvaret.

Bristerna kan gälla både bemötande, språk och etik.

Syftet med riktlinjen är att skapa konstruktiva diskussioner om arbetet och utifrån dessa få fram utbildningsbehovet.

Riktlinje nr 10.

Jag ska som anställd ta ansvar för min fortbildning och min professionella utveckling. Detta som en del av mitt engagemang och för att kunna ge kvalificerad tolkservice. Arbetsledningen ska aktivt arbeta för att stödja och uppmuntra den anställda utifrån den verksamhets- och kompetensutvecklingsplan som finns, samt de möjligheter och resurser som verksamheten kan erbjuda. Arbetsledningen och den anställda har ett ömsesidigt ansvar för verksamhetsförbättringar.

Den anställda ska aktivt ta ansvar för sin egen förkovran. Han/hon ska hålla sig à jour med vad som händer i samhället och inhämta kunskaper inom områden där den anställda känner brister, samt ge tips till ledningen om olika fortbildningar, projektarbeten mm. Arbetsledningen ska både uppmuntra och ge möjligheter till förkovran och fortbildning.

Projekt: döva tolkar och översättare

Projektet startade den 19 maj 2014 och har nu pågått i åtta månader. Det drivs av SDR med FSDB som medsökande och finansieras av Arvsfonden. Under denna period har jag, Alexandra Gozon, representerat STTF vid två referensgruppmöten och även vid en nationell workshop. I referensgruppen sitter, förutom STTF, representanter från privata översättningsbolag, Tolkledarna, Talför, Språkrådet, Västanviks folkhögskola och utbildade dövblindtolkar.

Projektledare är Maya Rohdell, tolk, översättare och utbildare, som har arbetat i över 25 år. Maya är CODA och har teckenspråk och svenska som sina modersmål. Under sitt arbetsliv har hon arbetat på flera folkhögskolor med fokus på b.l.a. dövblindtolkning.

Projektet är ett led av tidigare projekt som 'Kvalitetssäkring av

teckenspråksfilmer' och 'Text till teckenspråk' där det påvisats ett behov av utbildning för döva inom området tolkning och översättning. Vi behöver också uppmärksamma och lära oss mer om dövas kompetens inom fälten översättning och tolkning.

Övergripande mål är att ta fram ett förslag till en kvalitetssäkrad utbildning för döva översättare och döva tolkar. I dagsläget finns ingen utbildning för döva i dessa två områden, därmed konkurrerar de inte på lika villkor som hörande tolkar med utbildning. Syftet är att stärka dövas konkurrenskraft och sysselsättning inom tolk- och översättningsbranschen. Projektet har tre delmål:

Kartlägga döva som idag verkar som tolkar och översättare.
Genom arbetsgivarna ta reda på under vilka former dessa tolkar och översättare har blivit anställda eller

anlitade, samt hur avsaknaden av en formell utbildning har påverkat det hela.

Skapa nätverk och bygga broar mellan de yrkesverksamma och befintliga eller potentiella arbetsgivare.

Tidigt i projektet konstaterades och diskuterades det vid b.l.a. första referensgruppmötet, att en enda utbildning inte är tänkbar då det i första hand handlar om två olika yrken: översättare och tolk. Därtill består gruppen döva tolkar av flera olika grupper såsom dövblindtolkar, relätolkar (kallas också språkstödjare eller tolkstödjare) och internationella tolkar. Utöver dessa så har vi de som inte arbetar idag men som är intresserade av att utbilda sig till tolk eller översättare. Det gäller därför att ta fram skilda utbildningsförslag för att tillgodose dessa olika behov.

Efter första referensgruppmötet så

samlades vi igen med inbjudna yrkesverksamma och deras arbetsgivare samt Stockholms universitet, totalt 35 personer, på en nationell workshop på Stockholms universitet. Under workshopen redogjordes för resultaten av de första två delmålen, fördes diskussioner samt presenterades dessa utbildningsförslag: Pilotutbildning 1 år – start ht 2015 för verksamma tolkar och översättare. En distansutbildning med ett tänkbart upplägg på åtta block, varav fyra är gemensamma, för både tolkar och översättare. Kunskapen och erfarenheten som de verksamma tolkarna och översättarna har kommer att tillvaratas i utbildningen. Medel från Arvsfonden. Översättarutbildning på 90 hp med start ht 2015 på Stockholms Universitet, ett år heltids- och ett år halvfartsstudier. Det är en utbildning som kommer att rikta sig till de som vill läsa till översättare och som

eventuellt inte har någon arbetslivserfarenhet inom fältet. Utbildningen innehåller Teckenspråk 1 30 hp, Svenska som andraspråk för döva 1 30 hp och Översättning svenska/teckenspråk 30 hp. Medel från Stockholms Universitet. Tolkutbildning 2 år – ges ca var tredje år. Medel från Myndigheten för Yrkehögskolan. Planen är att efter att pilotutbildningen getts förlängs utbildningen med 1 år för att innefatta praktik och då rikta sig till döva utan yrkeserfarenhet.

Den 21 januari 2015 möttes referensgruppen på sitt andra möte hos SDR. På mötet berättade Maya att hon nu kommer att arbeta mycket med att ge information till både arbetsgivare och tolkar om döva tolkar och översättare. En skiss på kommande pilotutbildning presenterades också. Vi pratade om hur information ska spridas, bl.a. ska Maya komma och

prata om projektet under årsmöteskonferensen i Härnösand, träffa Talför, informera på riksgymnasiet i Örebro mm. Under presentationen av pilotutbildningen hade vi en givande, energisk och intressant diskussion om innehållet, tillfällen då utbildningsträffarna skulle ske etc. Maya tog till sig tankar, kommentarer, tips och önskemål.

Under mötet fick vi även ta del av två förslag till en logotyp för projektet och i början av mars kommer det en informationsfilm om Utbildning för döva tolkar och översättare. Efter detta möte är Maya i full fart att formulera en fortsättningsansökan som gäller en fortsättning av projektet på två år och som kommer att beslutas om den 22 april innan vårt tredje referensgruppmöte den 24 april.

Text och foto: **Alexandra Gozon**

Kära läsare!

Under hösten har det kommit frågor till redaktionen kring vad vår forskare inom bildtelefoni, Camilla Warnicke, jobbar med just nu. Jag tog kontakt med Camilla som hade vänligheten att dela med sig lite av sitt arbete för Tolktrycket. Hon berättar också om hur hennes forskningsarbete började en gång i tiden. Mycket nöje!

Vem är jag och vad gör jag just nu...

2015. Nytt år och nya möjligheter. Jag är nu åter på mitt kontor på universitetssjukhuset i Örebro (USÖ) där jag nu, innan stundande omorganisation inom landstinget (numera Region Örebro län), är anställd som klinisk doktorand på 40%. Min grundanställning delar jag mellan Tolkutbildningen vid Fellingsbro folkhögskola och Tolkcentralen i Region Örebro län. Dessutom är en strävan att komma ut och jobba i bildtelefoni.net som tolk så ofta jag bara kan. Jag har arbetat som lärare på tolkutbildningen sedan 2007 och varit med och sett 52 tolkar bli flygfärdiga (och har glädjen att undervisa ytterligare 6 stycken som går ut till sommaren). I mitt jobb på tolkutbildningen har jag förmånen att ständigt få nya perspektiv på tolkning och meningsskapande i situationer där tolkar återfinns. Dessa perspektiv, funderingar och nya insikter blir till en korsbefruktning till den praktik där jag verkar som forskarstuderande: doktorand.

Hur kom det sig...

Jag började min egen studiebana vid just Fellingsbro folkhögskola där jag läste Teckenspråkslinjen 1994-1996. Efter detta gav jag mig ut i verkligheten och var med och startade upp Skolhems-projektet på MoGård, ett HVB-hem (Hem för vård och boende) där vi tog emot ungdomar med speciella behov. 1998-2000 genomgick jag tolkutbildningen på Örebro folkhögskola (sedermera Fellingsbro folkhögskola), varvid jag började jobba på Tolkcentralen i Örebro, först vid "vardagsenheten" och senare vid "universitetsenheten". Suget att förkovra mig har hela tiden varit närvarande och vid sidan av att tolka har jag alltid studerat. 2007 tog jag ut en kandidatexamen i sociologi och samma år auktoriserade jag mig. 2008 påbörjade jag mina forskarstudier under påhjälp av Tolkcentralen i Örebro och Habiliteringens forskningscentrum (HFC). Jag blev

antagen vid Örebro universitet vid Institutionen för Hälsa och Medicin (IHM), Institutet för handikappvetenskap (IHV) och forskarskolan Hearing and Deafness (HEAD). Detta nätverk av relationer och anknytningar är relaterade till den struktur som Tolkcentralen och Habiliteringen i Örebro är en del av. Jag fick då förmånen att bli klinisk doktorand, vilket innebär att Habiliteringens Forskningscentrum anslår medel till Tolkcentralens forskning dvs. till mig som doktorand. I grunden är jag således praktiker, men med ett fokus vidare på forskning om tolkning, med särintresse av förmedlade samtal via bildtelefoni.net. Jag har förmånen att befinna mig i två världar: den praktiska och den teoretiska. Detta är en lycka och förmån, samtidigt som dessa två perspektiv måste hållas renodlas var och en på sitt håll. Det är inte sällan jag får kritik om att mitt tal om praktiken tenderar att bli allt för teoretiskt. Å andra sidan får jag kritik från forskarkollegiet att jag ibland tenderar att bli praktiker i allt för stor utsträckning. Själv väljer jag (med glädje) att se det som just en korsbefruktning och jobbar på att ha ett metaperspektiv gentemot de båda praktikerna. Det är just här jag befinner mig i min forskning.

Min forskning...

Som doktorand i den miljö jag befinner mig skriver man företrädesvis en sammanläggningsavhandling, vilken innefattar fyra artiklar och en kappa. Mina artiklar utgår från de två inspelningsomgångar som jag gjort vid tjänsten bildtelefoni.net år 2009, 2010 och 2013. Matrialet utgörs av autentiska samtal i den reguljära tjänsten. Avhandlingen går under arbetsnamnet "Characteristic of Interaction within the Video Relay Service"¹ där jag har för avsikt att beskriva, analysera och diskutera hur interaktionen, med fokus på tolken, gestaltar sig vid förmedlade samtal via bildtelefoni.net. Den första artikeln i avhandlingen som

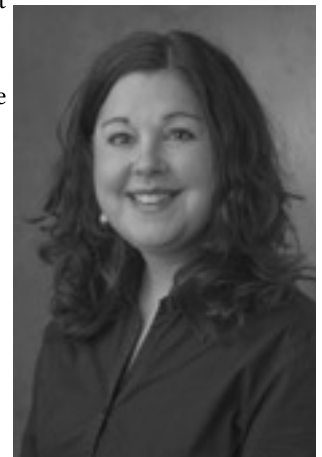
Camilla Warnicke

publicerades 2012 i Journal of Pragmatics belyser utmaningen med turtagning vid förmedlade samtal via bildtelefoni.net och heter "Turn-organisation in mediated phone interaction using Video Relay Service (VRS)"². Kontentan av artikeln i korta drag är att tolken är en samtalsdeltagare i situationen, med en särskild status. Denna status inkluderar möjlighet att sanktionera yttranden eller att inte sanktionera dessa yttranden, d.v.s. att tolken är den som styr vilka yttranden (från respektive parterna som använder tjänsten) som tolkas. Vidare använder tolken en rad tekniker och strategier för att organisera interaktionen vid förmedlade samtal via bildtelefoni.net. Artikeln är en deskriptiv i sitt slag och beskriver vad som faktiskt manifesteras i situationen.

En av de studier jag för närvarande arbetar med belyser hur tolken navigerar i samtalet och förhåller sig, det man brukar benämna som "tolkens roll". Då jag anser att rollbegreppet är allt för statiskt och föreskrivande, väljer jag att använda begreppet "positionering", med fokus på tolkens varande, uppgift och utförande i den speciella kontexten. Beskrivningen och utforskandet av tolkens positionering påvisar att tolken (tillsammans med samtliga interaktionsdeltagar) producerar och reproducerar varje moment i interaktionen med en medvetenhet om vad som sagts/gjorts, vad som händer i stunden och med en antecipation om vad som komma skall. Mer om detta hoppas jag kunna få delge i en publicerad artikel inom överskådlig framtid. Mitt andra delprojekt berör artefakter som påverkar interaktionen vid förmedlade samtal via bildtelefoni. Här har jag ett särskilt intresse för headsetet som utgör så mycket mer än att vara länken mellan tolken och den person som talar i "taltelefonen". Även denna studie hoppas jag kunna få delge inom tidsramen av detta år.

Mitt fokus...

Mitt syfte med min forskning är att beskriva vad vi tolkar faktiskt gör och vad som händer i interaktionen vid företrädesvis förmedlade samtal. Det är ett intrikat och utmanande arbete som görs. För att vi skall kunna hävda oss i ett brus av fördelning av medel, statusjakt och yrkesutvecklande behövs forskning på vårt gemensamma fält. Min förhoppning är att tolkar, brukare, och de som styr och förhandlar tjänsten medvetandegörs om komplexiteten i det vi/ni gör. Genom att ta steget vidare och lyfta blicken från tyckande och kännande kan vi ha möjlighet att komma närmare en förståelse av och för interaktionen. Vidare så hoppas jag att fler praktiker, ni tolkar, ivrar över att problematisera, diskutera och teoretisera om tolkning och meningsskapande. Vi behöver fler som forskar på detta relativt underbeforskade fält. Välkomna!

Camilla Warnicke

camilla.warnicke@oru.se

Auktoriserad tolk, Beteendevetare och klinisk doktorand vid Örebro universitet och Habiliteringens forskningscentrum

Kaos i politiken

Foto: **Viktoria Routledge**

Ingen har väl lyckats undgå det politiska kaos som präglat hela hösten. Sverigedemokraterna har, stärkta av sina framgångar i valet och sin vågmästarställning i riksdagen, valt att blockera alla partikonstellationer som inte kraftigt minskar invandringen till Sverige. Den rödgröna regeringen såg ingen annan utväg än att utlysa nyval eftersom det inte gick att få stöd för deras budget i riksdagen. Det fanns en liten öppning att komma överens över blockgränsen och i elfte timmen presenterade den rödgröna regeringen den s.k. decemberöverenskommelsen den 27 december 2014.

SD hade redan under alliansregeringens tid vid makten möjlighet att fälla densamma men avstod. Däremot valde de att rösta tillsammans med de rödgröna partierna mot ett femte jobbskatteavdrag.

SD hävdar själva att de inte är ett enfrågeparti som bara vill begränsa invandringen. I ljuset av detta blir det minst sagt märkligt att de röstar ner en regering som vill sänka skatten för pensionärer vilket varit en av partiets profilfrågor under valrörelsen. En annan viktig fråga för SD har varit att höja ersättningsnivåerna i a-kassan, något som den rödgröna

regeringen hade för avsikt att göra.

En tragikomisk sak värd att nämna i detta sammanhang är att för ett antal år sedan ville företrädare från SD i Örebro lägga ner vår tolkutbildning. De hade inte koll på att det var en utbildning för teckenspråkstolkar utan trodde att det var en utbildning för ”invandrartolkar”. Självklart hade det varit lika allvarligt med en nedläggning av en tolkutbildning oavsett tolkspråk och det säger en hel del om deras inställning till minoriteter i samhället. Det mest positiva man kan säga om SD ur ett tolkperspektiv är att de trots allt svarade på STTF:s enkät som gjordes under supervalåret 2014. Väl så. I övrigt är det svårt att se vad de skulle kunna bidra med i syfte att skapa en bättre tolkverksamhet. Läs gärna mer under rubriken decemberöverenskommelsen här bredvid. Materialet är publicerat med tillstånd av HSO. (Handikappförbunden)

Text: **Ivar Wästhed**

Fakta: Detta innebär decemberöverenskommelsen

Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har den 26 december 2014 träffat följande överenskommelse. Sedan enkammarriksdagens införande har Sverige, med få undantag, styrts av minoritetsregeringar. Regeringsformen utgår också ifrån att Sverige ska kunna styras av en minoritetsregering. Det tar sig uttryck i att en statsminister inte behöver stöd från en majoritet av riksdagens ledamöter. En rad beslut har också fattats för att minoritetsregeringar ska kunna få igenom sina budgetar i riksdagen och därmed kunna genomföra sin ekonomiska politik. Samtidigt har Sverige också haft en politisk tradition av att samarbeta över blockgränsen i frågor där det är viktigt med långsiktighet.

De politiska förutsättningarna i Sverige gör att det är sannolikt att Sverige kommer att styras av minoritetsregeringar även de närmaste åren men att det blivit svårare än tidigare. Mot den bakgrunden gör vi en överenskommelse för att göra Sverige möjligt att regera.

Överenskommelsen innebär följande:

- Den statsministerkandidat som samlar stöd från den partikonstellation som är större än alla andra tänkbara regeringskonstellationer ska släppas fram.
- En minoritetsregering ska kunna få igenom sin budget.
- Utbrytningar ur budgeten ska inte vara möjliga.
- Överenskommelsen pekar ut tre politiska områden för samarbete och samtal.

De i överenskommelsen ingående partierna värdesätter den tradition vi haft i Sverige när det gäller blocköverskridande överenskommelser om försvars- och säkerhetspolitik samt pensionssystemet. Ett förändrat och försvårat säkerhetspolitiskt läge understryker vikten av samverkan kring försvars- och säkerhetspolitik.

När det gäller pensionsöverenskommelsen vill vi så snart som möjligt se till att arbetet i pensionsarbetsgruppen kan fortgå. Det är naturligt att Miljöpartiet, när det ingår i regeringen, har möjlighet att bidra och medverka i pensionsgruppens viktiga arbete.

Långsiktighet inom energiområdet är eftersträvänsvärt. Med start i februari kommer alla partier som slutit denna överenskommelse att delta i en Energikommission.

Med partikonstellation nedan avses partier som samverkar i regering eller om budgeten.

Vad avser formerna för riksdagens arbete är vi överens om att:

- Den statsministerkandidat som representerar den största partikonstellationen släpps fram vid

omröstning om talmannens förslag. Det sker genom att övriga partier som står bakom denna överenskommelse lägger ned sina röster. Detsamma gäller vid omröstning om sittande statsminister efter ett val.

- Förslaget till rambeslut samt riktlinjer för den ekonomiska politiken från den partikonstellation som är störst släpps fram vid budgetomröstning i kammaren. Om det finns en risk för att förslaget annars skulle falla avstår övriga partier som står bakom denna överenskommelse från att delta i omröstningen. Detsamma gäller även vid beslut om ändringsbudget och vårproposition (inklusive riktlinjer för den ekonomiska politiken).

- Efter att förslaget till rambeslut har antagits gäller följande:
 - Förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdena från den partikonstellation som vunnit omröstningen om rambeslutet släpps fram vid omröstning i kammaren. Det

sker genom att övriga partier som står bakom denna överenskommelse inte lägger reservationer utan särskilda yttranden vid utskottsbehandlingen av anslagsfördelningen, och därefter avstår från att delta i omröstningen i kammaren.

- Den lagstiftning som krävs för att utgifter och inkomster ska falla ut på det sätt som framgår av den enligt ovan antagna statsbudgeten släpps fram vid omröstning i kammaren. Det sker genom att övriga partier som står bakom denna överenskommelse avstår från att delta i omröstningarna.

- Regeringen följer och verkställer riksdagens budgetbeslut. Utskottsinitiativ gällande lagförslag eller förslag till ändringsbudgetar som, om de antogs, skulle innebära förändrade inkomster eller behov av ökade eller minskade anslag i förhållande till den beslutade budgeten, läggs inte fram av övriga partier som står bakom denna överenskommelse.

- Inleda en översyn av gällande regelverk med uppgift att se över budgetprocessen, på basis av det arbete som genomfördes i budgetprocesskommittén och i förra mandatperiodens RO översyn.

Detta arbete sker inom ramen för en utredning.

Denna överenskommelse tillämpas för första gången i samband med att regeringen i april 2015 lägger fram vårpropositionen. Överenskommelsen gäller till och med valdagen 2022.

Norska tolkar och tolkanvändare

Norge har i likhet med våra övriga nordiska grannar valt att ha staten som huvudman för sin tolktjänst. Den norska tolktjänsten är en del av NAV (Arbeids og velferdforvaltningen). NAV saknar motsvarighet i Sverige men kan liknas vid en sammanslagning av a-kassa, försäkringskassa och socialtjänst. Allt behöver naturligtvis inte vara frid och fröjd bara för att staten har ett samlat ansvar över tolktjänsten. I Norges Döves Tidskrift riktas stark kritik mot NAV både från tolkar och tolkanvändare. Om jag uppfattat saken rätt så betalar NAV ut löner och arvoden till både fast anställda och till frilansande men från olika pengapåsar. Det verkar dessutom (tyvärr) finnas en konflikt mellan fast anställda tolkar och frilanstolkar. Jessica B Hansen, tidigare anställd tolk på NAV, numera frilanstolk skrår inte orden. I en artikel i Dövas Tidskrift 7/2014 beskriver hon att frilanstolkarna betraktades av de anställda tolkarna som en grupp med låg arbetsmoral som

utnyttjade systemet. Det förekom bonding (vänskap) mellan tolk och tolkanvändare och att frilanstolkarna var allmänt besvärliga och tjänade för mycket.

Jessica menar tvärtom att frilanstolkarna tjänar dåligt enligt NAV:s egna beräkningar. Hon är även kritisk till hur NAV:s "saksbehandlare" (vilket möjligen kan jämföras med en slags biståndsbedömare) bemöter tolkanvändare. Hon berättar om ett tillfälle där biståndsbedömaren vid en hjälpmedelsutprovning ville pracka på den döva ett tre gånger så dyrt hjälpmedel som det hjälpmedel den döve ville ha. En annan biståndsbedömare blev förnärmad när döva uttryckte sin förtvivlan över att inte få tolk.

Kommentar: Även våra nordiska grannar har sina bekymmer med tolkverksamheten. Det är ett modigt och starkt vittnesmål från vår kollega Jessica. Det hedrar henne!

Hon beskriver NAV som en

maktfullkomlig myndighet med orimliga villkor för frilanstolkarna. Det finns ingen möjlighet att påverka anslagsnivån till yrkesgruppen. Kollegor till henne har blivit ombedda av NAV att inte uttrycka kritik mot myndigheten i sociala medier och de har känt sig hotade och rädda för att bli svartlistade. Vidare så svarar NAV inte på svåra och principiella frågor som rör professionen varken i tal eller skrift. Regler och riktlinjer för verksamheten är bristfälliga och i den mån de finns är de formulerade på ett sådant sätt att de ökar avståndet mellan NAV och tolkarna. Jessica efterlyser ett större engagemang från sina kollegor för att komma till rätta med de missförhållanden som råder. Hon avslutar sin artikel med att säga: " - Den som tier samtycker."

En icke namngiven ledamot från tolkförbundet har under två års tid varit i kontakt med både fast anställda tolkar och frilansare som uttrycker djup förtvivlan. Nästan ingen vågar berätta om sina upplevelser. De menar att man

Foto: Peter Van den Bossche/wikimedia commons

missnöjda med NAV

då sätter sitt yrke på spel. Kritik framförs också mot Jessicas artikel. Några menar att hon bryter mot tystnadsplikten och är illojal. En kollega konstaterar torrt att det görs en sammanblandning mellan tystnadsplikt och diktatur. " - Kanske de tok O-fåg i Nordkorea"

Samtidigt blir det extra tråkigt enligt min mening när det råder osämja kollegor emellan. En sak är säker och det gäller lika mycket i Norge som här hemma. Om man inte kan bygga broar i tolkkollegiet mellan anställda och frilanstolkar, så är loppet kört för alla. Det går inte att vara överens om allt, men man kan försöka hitta minsta gemensamma nämnare och rikta sin frustration dit den hör hemma. I det här fallet borde all frustration riktas mot NAV.

Även NDF (Norska Dövförbundet) pekar på stora brister hos NAV. Till Dagsavisen säger Hilde Hauland, representant för NDF:s tolkutvalg (troligen tolkutsnitt) att NAV bryter mot dövas rätt att få tolk efter behov. Den rätten menar hon finns

reglerad i folketryggdeloven. (motsvarar förmodligen vår socialtjänstlag) Stian A Giltsved, döv arbetsökande, berättar om en av hans tolkbeställningar som blev liggande i 15 timmar innan tolkarna fick ta del av den. " - Jag tycker det är ironiskt att NAV som också har till uppgift att hjälpa arbetslösa tillbaka i arbete inte klarar att skaffa tolk". Hilde Hauland tror att tolkarna är rädda att framföra kritik för att NAV är deras enda arbetsgivare. Hon pekar även på tolkbristen som råder kvällstid. " - Det är inte möjligt att få tolk till lokala partimöten vilket blir ett demokratiproblem."

Stian A Giltsved anser att man vill kunna välja en tolk man litar på t.ex. vid ett bröllop, men detta är emot NAV:s egna riktlinjer.

Norska Arbetsdepartementet har tillsatt en expertgrupp (och referensgrupp) för att undersöka hur NAV skall uppnå större brukarinflytande och bättre brukarupplevelser. Märkligt nog är

varken NDF eller Tolkeforbundet inbjudna att delta i detta arbete och tolktjänsten finns inte ens med som en punkt på dagordningen.

Detta var fritt översatt ett litet axplock från tolksituationen i Norge...

Det är lätt att förfäras över sakernas tillstånd i vårt grannland Norge, men vi bör samtidigt stanna upp och tänka till ett slag. I Sverige har vi flera huvudmän för tolkverksamheten och flera olika tolkarbetsgivare. Har det gjort oss mer frispråkiga och har vi som yrkesgrupp betraktat en starkare ställning i samhället jämfört med norrmännen? Har svenska tolkanvändare det bättre? Jag tror att vi har ett övergripande problem i Norden (förstås ännu värre globalt) och det är en brist på kunskap och respekt från beslutsfattare både gentemot tolkar och tolkanvändare.

Text: Ivar Wästhed

Mer än rullator

Sylvia på STTF:s 45-årsjubileum Foto: Märta Bergström

Under hösten 2014 med start den 4 november gick programserien Mer än rullator på SVT. Under sex program fick tittarna följa Tyra Lindström, Boris Kankkonen, Ferenc Finyak, Maggie och Lennart Sundström, och Aina Andersson - samtliga döva pensionärer. Det fanns en deltagare till och det var ingen mindre än STTF:s hedersmedlem Sylvia Bergqvist som också är pensionär, men fortfarande verksam tolk.

Samtliga deltagare lever ett mycket aktivt pensionärliv och är goda förebilder för oss som har några år kvar i yrkeslivet.

Tolktrycket fick en intervju med Sylvia där hon berättade om hur hon kom med i programmet och hur det var att bli filmad.

Sylvia och hennes syster Ingrid Gustavsson deltog hösten 2013 vid en sammankomst som dövhistoriska sällskapet hade i Hässleholm. Där visades bl.a. en film om deras pappa Olle Wallin, som var döv. En tid senare tog Elisabeth Ulfsparré från Dövas TV kontakt och undrade om Sylvia ville vara med i en ny programserie om

aktiva pensionärer. " – Det hade jag ingenting emot, säger Sylvia." Några klipp från den gamla filmen med Olle finns med i Sylvias avsnitt tre i "Mer än rullator" och där visar han hur han tillverkar fina dansskor med lädersula och stor plös till folkdansare. Det var något som han började med sedan han själv blev pensionär, berättar Sylvia och de var så populära att det ständigt var någon som stod i kö att beställa hans skor. Nästan allt på skorna är handsytt och Sylvia plockar fram ett par som vi får titta på. De är verkligen välgjorda. Totalt 450 par skor gjorde han och i och med skorna blev det så att Sylvia och hennes man, Kenneth, började med dans. I tv-programmet får Sylvia frågan om hennes man var en duktig kavaljer och svaret blev "så där" vilket hon så här i efterhand tyckte blev ett lite konstigt svar, för han var ju väldigt duktig på hambo och det är en svår dans. Jag tyckte däremot att det var ett bra svar och sa till Sylvia att då lockar du ju inte andra damer att stjäla din kavaljer.

Filmteamet besökte Sylvia hemma i hennes lägenhet men de följde även med henne till jobbet på Örebro Tolkcentral där hon pratar lite med kollegor, och till Arkivcentrum där hon träffar Carl Magnus Lindgren som är teckenspråkig. Han guidar henne runt och de tittar på bilder och uppgifter om hennes föräldrar i Sveriges Dövhistoriska sälls kamps arkivhandlingar. Inspelningen tog totalt 2,5 dag och alla i filmteamet var fantastiskt gulliga och reporter var Maria

Norberg. I programmet berättar Sylvia om sin uppväxt som var svår. Hon blev mobbad i skolan. Många minnen har hon skrivit om i sin biografi Tolk steker pannkaka. Sylvia har alltid haft en vilja att hjälpa till och när hon var ung och ständigt efterfrågad som tolk hade hon inte hjärta att säga nej. Hon var fast anställd på folkvandvården men blev så småningom tvungen att sluta den tjänsten för att tolka på heltid. På den tiden gjorde tolkar mycket mer än vi gör idag. Sylvia har sparat många gamla dokument, här nedan kan ni se ett av dem: Historiska riktlinjer för tolkar och tolkanvändare. Titeln till Tolk steker pannkaka

Sylvia Bergqvist och Maria Norberg Foto: Maria Norberg/SVT

Foto: Mikael Moqvist

kommer av ett tillfälle då Sylvia skulle på ett hembesök och trodde att hon skulle tolka till en gammal kvinna, men hon visade sig vara mycket sjuk och hade inte någon ork att göra mat. Då fick Sylvia rycka in och fixa det också. Hon lydde den gamla och ställde sig att steka pannkakor. Boken hade hon med sig på en konfirmandträff där hon träffade flera av sina gamla klasskamrater. Några av dem köpte den och när de läst om mobbingen som Sylvia blivit utsatt för så frågade de om de verkligen hade varit så hemska emot henne. " - Ja, svarade Sylvia, men det var då det. Nu har jag lagt det bakom mig, men minnena finns ändå kvar." Hon berättar om när hon var på väg till skolan på sin cykel hur fyra pojkar låg och lurpassade i diket. Att de hoppade på henne och slet bort både cykel, matpacke som mamma gjort i ordning och mjölkflaska. Hur de sedan tog smörgåsarna och kissade i flaskan. Väl framme på skolan väntade utskällning av läraren för att hon aldrig hade med sig någon mat. Läraren skrev brev och klagade till Sylvias pappa och pappan trodde ju att läraren hade rätt. Då var det inte lätt att vara Sylvia. Jag beundrar henne på många sätt och är tacksam för att hon är så modig och berättar om dessa hemska upplevelser. Det behövs fler som Sylvia Bergqvist och Anna Odell. Ni som har sett filmen Återträffen förstår vad jag menar och ni som inte har sett den, kan ju göra det.

Text: Brita Wideberg

Foto: Mikael Moqvist

Tydliga roller

Under redaktionens besök hos Sylvia fick vi ta del av en del handlingar som hon sparat genom sitt långa yrkesliv. Någon gång i början på 70-talet gjordes det upp riktlinjer för att tydliggöra vad som var tolkens respektive tolkanvändarens (dövas) ansvar vid tolkning. Den delen som gäller tolken är troligen gjord av tolkutbildningen på Västanviks folkhögskola. Den andra delen förmodar vi är gjord av SDR. Ta gärna kontakt med oss i redaktionen om du har mer upplysningar kring dessa skrifter!

Notera särskilt att tolken skulle ha god hälsa (även mentalt), psykisk mognad och ha snabb reaktionsförmåga. Tolken ska ej hjälpa döva hela tiden. Det fördröjer utvecklingen mot självständiga döva.

Några exempel på dövas roll: inte använda tolken som

anteckningsblock, inte klampa in och prassla med papper och att tolken kan behöva lugn och ro ibland t.ex. vid lunch och paus.

Idag kan man förstås dra på munnen åt en del av dessa riktlinjer.

Fanns det något nerskrivet för dövblindtolkning vid den här tiden?

Diskutera med dina kollegor vad du fortfarande tycker är aktuellt och hör av er till oss redaktionen! Varför inte skriva en artikel om era diskussioner?

Mycket nöje!

/Ivar Wästhed

EXEMPEL PÅ KRAV SOM STÄLLS PÅ TOLKAR

god hörsel och syn
tydligt uttål
goda språkkunskaper
tolken skall inte vara dominant
flexibilitet
taktfullhet
tålmod
flit
pålitlighet
lugn
neutralitet
tystnadsplikten skall respekteras
snabb reaktionsförmåga
god hälsa (även mental)
självdisciplin
kunskap om egna begränsningar
lämplig klädsel
livserfarenhet
förmåga att tolka allt som sägs i båda riktningarna
tolkning till olika nivåer
förmåga att förmedla stämningar, nyanser
tolken får inte låta känslorna ta överhanden
positiv attityd till döva
kunskap om tolkens roll
psykisk mognad
god allmänbildning
tolken skall inte "hjälpa" döva hela tiden, det fördröjer utvecklingen mot självständiga döva
förmåga att kunna avsäga sig uppdrag som inte behärskas
gott minne
koncentrationsförmåga
stresstolerans
medvetenhet om hur man påverkar andra
medvetenhet om hur man påverkas av andra
distans till tolkrollen
förståelse för vilka störningar som kan uppstå i en tolksituation och förmåga att undvika störningar
självförtroende

Döves roll

- ej använda tolken som "anteckningsblock"
- ej använda barn, släkt som tolk
- ej komma med opassande kommentarer under tolkningen
- kräva att tolken har utbildning
- respektera hörande som vill ha tolk, ej se det som ett nedslag
- beställa tolk i god tid
- ange uppdrag, plats, tid, ämne, hur lång tid det tar
- kontrollera lokalen, tolkens placering
- begära ordet direkt av talaren
- uppträda värdat
- vara aktiv, vara den som tar initiativ
- skilja på tolkens yrkesliv - privatliv
- våga säga ifrån - eller till
- förbereda sig och tolken före uppdraget, mötet
- inte känna sig tacksam (inför tolken)
- ange önskemål vid beställningen
- komma i god tid
- meddela eventuell försening, förhinder
- om mötet är inställt - avbeställ tolken
- anpassning vid användning av taltolk (ej teckna för fort)
- inte klampa in, inte prassla med papper, vara medveten om att tolken (och andra) hör
- vid missförstånd, konflikt, ta upp saken med tolken. Om det är känsligt, ta kontakt med Tolkcentralen
- ej använda tolken som "smaåkråd"
- ej beställa tolk i onödan till saker som kan klaras av utan tolk
- ha rätt att tala själv (tala om det innan om Du vill tala själv)
- när han/hon tecknar, inte använda rösten
- inte kritisera tolken bakom ryggen
- låta tolken få lugn och ro ibland, t ex vid lunch, paus
- ha kunskap om teckenspråket som ett språk
- tåla kritik
- informera om tolkningen, "uppfostra" arbetskamrater, göra dem medvetna om tolkningen
- undvik "fika" under tolkningen
- om det inte finns någon tolk att få, ska mötet ställas in eller genomföras?
- "kolla" genom ögonkontakt med tolken
- teckna tydligt
- teckna ej "i händer" på varann
- ta kontakt med Tolkcentralen om tolken kommer försent eller uteblir
- om tolken inte förstår, teckna tydligt, upprepa!
- tolkmedvetande även för mindre barn

Kära läsare!

I detta nummers historiska artikel (från Tolktrycket december 2004) berättar Niclas Martinsson, numera journalist på Dövas Tidning, om sina erfarenheter av att använda tolk under sin gymnasie- och högskoletid. Nog är det häpnadsväckande att han först tilldelades en assistent under sitt första år i gymnasiet som skall "tolka" undervisningen. En välvillig tolkning av det hela skulle kunna vara brist på kunskap av skolledningen. Det kan förstås lika gärna handla om pengar. Under sitt andra utbildningsår får han visserligen en utbildad tolk, men den tolken får arbeta ensam. Jag tycker att Niclas beskriver på ett bra sätt hur viktigt det är att vi tolkar har rätt förutsättningar i vårt arbete och inte minst att vi har en utbildning för att kunna leverera bra tolkservice. Dessa

självklarheter är dessvärre något som vi ständigt måste vara beredda att försvara och förklara.

Niclas vittnar om ett stycke trist nutidshistoria ur både ett tolk- och tolkanvändarperspektiv. Frågan är hur läget är idag för de CI-barn som går integrerade i den ordinarie grundskolan. Får de lära sig teckenspråk överhuvudtaget och får de i så fall tillgång till utbildade tolkar i undervisningen? Vilka möjligheter har de CI-barn som idag saknar kunskaper i teckenspråk att i framtiden klara högre studier? Även med ett inopererat CI är man fortfarande gravt hörselskadad.

/Ivar Wästhed

DECEMBER 2004

TOLKTRYCKET

Utan bra tolkar inga meningsfulla studier

"Har du tolk med dig på fritiden?" Den frågan får jag ibland när jag är ny i skolan, och den besvarar jag med ett skrott: Nej! Tanken på en tolk i släptåg överallt och dygnet runt är komisk och absurd.

Men det finns ingen annan yrkesgrupp som betyder så mycket för mig som teckenspråkstolkarna just nu. Förlåt alla yrkesgrupper som gör ett meningsfullt jobb som lärare, sjuksköterskor och läkare, men tolkarna är de som gör en döv persons högskoleutbildning möjlig och skapar en bro mellan båda världarna, döv- och hörandevärlden.

Om en lärare är aldrig så lysande, så är läraren ändå inte lysande förrän tolken också är det. Därför är bra tolkning A och O.

Till vardags studerar jag journalistikvetenskap på Stockholms universitet och har tolk. Nu är jag inne på mitt femte år som tolkanvändare i skolan. De tre första åren gick jag i en gymnasieskola för hörande i Uppsala med tolk. Min allra första egen tolk anställdes egentligen som elevassistent! Hon som bara hade läst den tvååriga teckenspråkslinjen, slet sitt hår när mina lärare pratade i 120 km i timmen.

I början fick jag ibland behärska mig när hon sa: Va? Va? Men mot slutet av första året utvecklades hon så mycket att hon nästan fungerade som en tolk.

Till andra året fick jag äntligen en riktig teckenspråkstolk. Hon klagade över att det var tufft att jobba ensam och värdjade om extra tolkhjälp.

För dyrt, sa skolan. Men till tredje året vaskades pengarna fram, nu fick min tolk så mycket hjälp hon behövde från ett privat tolkbolag. Skillnaden var påtaglig, nu var tolken gladare och piggare och inspirerad av de unga och duktiga tolkarna från bolaget.

Tre tydliga kvalitetskillnader med andra ord – elevassistent, ensam tolk och flera tolkar.

Efter studenten skulle jag börja plugga samhällsvetarprogrammet på ett universitet. "Tolkarna där är inte bra!", sa några döva studerande till mig på en strand på sommarlovet. Jag ville inte tro dem, men efter första veckan på universitetet konstaterade jag att de hade rätt. Det var ansträngande att avläsa mina tolkar på universitetet. Och de förstod inte alltid mina frågor.

Men faktum var att tolkarna där var trevliga och snälla, det var det svåra med att ge kritik. Men programmet var ändå fel, jag valde att hoppa av efter tre veckor.

Efter avhoppet praktiserade jag på Nyhetstecken. SVT Dövas TV hade anställda teckenspråkstolkare.

Jag, som var van vid att mina tolkar anpassade sig till mig, blev fascinerad av dem. De använde ett teckenspråk som de hoppades att alla i publiken skulle kunna förstå. Till exempel tecknade de "många länder" istället för "bred koalition"

Nästa termin skulle jag börja på min journalistutbildning på Södertörns högskola. Tolkarna kom från Stockholms universitet. Jag var nervös, inte bara för hur klassen var, utan också hur tolkarna var. Redan första dagen blev jag positivt överraskad. Det var otroligt att se att de kunde tolka svåra akademiska ord och dessutom förstod mig bra när jag pratade i klassen.

Och de skulle vara mina! En lyx. Och inte bara det, jag uppmuntrades också att säga till om jag inte var nöjd med dem, så att jag kunde få en annan tolk istället.

Jag har nu i snart två år haft dem och litar tryggt på dem, trots att jag inte hör vad som sägs. Jag är inte orolig. Men jag är fortfarande nyfiken på hur en tolk jobbar och funderar kring begreppet tolkning. Räcker det att en tolk förenklar informationen? Det är ju ändå en tolkning. Just därför är det viktigt att en tolk är medveten om när det är okej att förenkla, till exempel när komplicerad svenska görs bättre på enklare teckenspråk.

Jag tror att jag kanske har träffat 100 av Sveriges cirka 400 teckenspråkstolkare. Det är stora skillnader på dem när det gäller kompetens. STORA, vill jag betona. Detta trots att många har samma utbildning.

Jag kan bli irriterad när en tolk förenklar så mycket att nyanserna går förlorade, eller när tolken upprepade gånger inte förstår mig. Så får det inte gå till. Jag blir också häpen när jag får höra att många är missnöjda med en tolk, men ändå fortsätter tolken att jobba. Hur mår tolken egentligen då? Han eller hon borde ta sig i kragen och tänka: Hur kan jag bättra mig? En öppen dialog och konstruktiv kritik – både positiv och negativ – är nödvändigt för att man ska kunna utvecklas.

Annars blir undermåliga tolkar ett lika stort samtalsämne som tolkbrist i framtiden. Det vill jag inte se. Jag vill istället se att de fortsätter att visa att ett bra teckenspråk kan ersätta talet alldeles utmärkt.

Niclas Martinsson

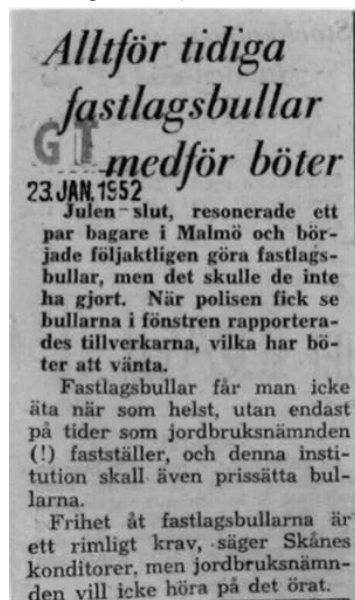
Källa: Dövas Tidning/Niclas Martinsson

Fikapaus på jobbet

Semlor i tid och otid. Nu är det i alla fall dags!

Fira allt som firas kan är mitt motto och jag tänkte överraska mina medarbetare med lite gott och frågade min arbetskamrat Isabella Lindvall, som har en tidigare karriär inom bageri, om råd. Hon undrade om jag tänkte göra ”semmel-wraps” eller kanske ”hemlor”. Jag hade aldrig hört talas om dessa moderna skapelser tidigare och gav mig in i en liten undersökning på temat.

Själv har jag redan blivit bjuden på ett par semlor i år, men skulle inte få för mig att baka själv förrän till fastlagshelgen. Kanske beror detta på att jag härstammar från Skåne och där har det varit brottsligt att sälja semlor vid fel tider, se tidningsurklippet från

Klipp från Göteborgstidningen 23 januari 1952

Göteborgs-Tidningen (GT). Semmelpremiär nuförtiden är tydligen på annandag jul i Sverige. Traditionen med semlor går så långt tillbaka i vårt land att dessa bakverk fanns innan vi hade vetemjöl här. Semlan är i ständig utveckling och populära smaker varierar genom tiderna. Mandelmassan blev populär i mitten på 1800-talet och innan dess har det t.ex. varit russin, korinter, socker och kanel, eller kummin med pomerans. En annan nyhet som jag fick genom min undersökning, som till stor del genomfördes på www.bageri.se, var att det inte alls bara var semlor som föranledde svenske kungen Adolf

Fredriks död. Nej, det var hetvägg, surkål, rofvor, hummer, kaviar, böckling och champagnevin tillsammans. Se upp för den kombinationen! Semmel-wrapen lanserades i januari 2015 av Mattias Ljungberg, lagkapten för konditorlandslaget. Om du vill prova att göra dem hittar du beskrivningen på recept.nu. Jag tänker däremot göra ”vanliga” semlor enligt Isabellas recept här bredvid!

/Brita Wideberg

Brita Wideberg och Maria Sköld

Redaktionens betyg: 4 svarta tröjor av 5 möjliga.

Redaktionens motivering: Praktiskt och gott rullbullbröd som tillsammans med innehållat smakar smakens. Vackert spritsad och pudrad, praktiskt packeterad men klä inte av den! Den ser trevligast ut med papperet på!

Baktips i semmeltider

Är det så att ni ofta blir besvikna på ”köpesemlor” med ett vattnigt innanmäte som rinner iväg, eller att bullarna ni gör hemma blir torra som fnöske? Då har jag ett tips: SMÅLT INTE SMÖRET!

Ingredienser:

14-16 dl vetemjöl special

1,5 dl socker

125 gr smör (rumsvarmt)

50 gr jäst för söta degar

2 tsk krossad kardemumma

2 ägg (varav ett till pensling)

5 dl mjölk

Gör så här:

1. Blanda det mesta av mjölet, socker, smör i bitar, smulad jäst, kardemumma och ett ägg i en bunke.

2. Värm mjölken till 37 grader och blanda därefter med ovanstående ingredienser.

3. Arbeta degen kraftigt i 10 min och låt jäsa under bakduk ca 40 min.

4. Ta upp degen på mjölat bakbord och knåda den lätt. Dela degen i 20 eller 40 bitar beroende på hur stora semlor du vill ha. Rulla dem till släta bullar och lägg dem på en bakpappersklädd plåt. Låt jäsa ytterligare 40 min under bakduk. Sätt ugnen på 225 grader.

5. Pensla bullarna med ett uppvispat ägg. Grädda dem i mitten på ugnen i 7 – 10 min.

6. Låt svalna på galler.

Fyllning:

200 – 300 gram mandelmassa (mer eller mindre efter tycke och smak).

Innanmätet från de urgröpta bullarna.

Ovispad grädde tills önskad konsistens.

Gör fyllningen så här:

1. Skär av ett lock och gröp ur vetebullarna.

2. Riv mandelmassan.

3. Använd en gaffel och blanda med ovispad grädde till önskad konsistens.

4. Fyll gropen i bullarna och spritsa på vispad grädde.

5. Lägg på locket och pudra med florsocker.

6. Njut!

/Isabella Lindvall

Ny styrelse i Föreningen för skriv- och TSS-tolkar

Helgen den 23-24 januari hade föreningen för skriv- och TSS-tolkar, FST, årsmöte och valde en ny styrelse. STTF kommer samarbeta snärmare med FST framöver och som en del i detta kommer Tolstrycket upplåta en sida i varje nummer till nyheter från FST

Längst upp från vänster: **Katarina Erikson - kassör, Jenny Therén - ordförande, Sandra Löfgren - ledamot, Camilla Jansson - ersättare, Mohammed Shakrah - ledamot**
Längst ner från vänster: **Johanna Jonsson - sekreterare, Maria Nordin - ersättare**

Helena Sikh

Inbjudan till fortbildning

Seminarium i coachande samtal för handledare åt blivande teckenspråks- och dövblindtolkar

Målgrupp: Tolkar som har erfarenhet av att verka som handledare. Det arbetssätt som är tänkt förutsätter att deltagarna har en erfarenhet som innefattar handledning under minst 4 praktikperioder.

Antal Platser: 15

Datum: 13 - 14 april 2015

Mål: Få möjlighet att tillsammans med andra erfarna tolkar få dryfta svårigheter och utmaningar i handledarrollen med målet att utveckla färdigheter inom "handledning".

Detta kan innebära att utforska på vilket sätt man i handledarrollen kan stödja tolkstuderande i att våga prova, vara trygg i sin inläring, få feedback, etcetera.

Arbetsätt: Vi kommer under två dagar jobba med att praktiskt träna oss i att coacha varandra utifrån verkliga svårigheter eller dilemman som ni erfarit i handledarroll. Vi kommer att jobba i smågrupper om tre personer för att sedan dela erfarenheter i storgrupp. Detta kommer att blandas med teoretiska inslag, verktyg och metoder som kan vara användbart i handledarrollen.

Seminarieledare: Per-Olof Berzelius, leg. Psykolog
Helena Sikh, kursansvarig

Kostnad: 6000 kr, (inkl fm/em fika och lunchbuffé båda dagarna, exkl moms))

Kursen är förlagd till: Klerkgatan 16 i Örebro

ANMÄLAN : Senast den 6 mars 2015 till: helena.sikh.fellingsbro@folkbildning.net

13-15 MARS 2015

Fortbildnings- och årsmöteshelg på Härnösands folkhögskola

FREDAG

18-21 Ankomst, registrering och mingel med ostbricka...

LÖRDAG

9.00-9.20 Välkomna
9.15-10.15 Maya Rohdell
10.15-10.40 Fika
10.40-11.30 Jenny Lindström
11.30-13.00 Årsmöte
13.00-14.00 Lunch
14.00-17.00 Anna-Lena Nilsson
15.30-15.45 Fika
15.45-17.00 Anna-Lena forts.
18.30 Middag på Spjutegården

SÖNDAG

9.00-9.45 Kicki Gärdin
9.45-11.15 Helena Sikh
11.15-11.30 Fika
11.30-13.00 Helena Sikh forts.
13.00-13.30 Avslutning
13.30 Lunch och hemfärd

Maya Rohdell är teckenspråkstolk och kommer prata om "Döva tolkar & döva översättare – vad har de som inte vi har?" SDRs & FSDBs Projekt 'Utbildning för döva tolkar och översättare – en förstudie' sätter gruppen döva tolkar och översättare i fokus och under STTFs årsmöte berättar Maya om en del av de resultat som framkommit under projektets gång.

Jenny Lindström är teckenspråkstolk och lärare på kandidatprogrammet i teckenspråk och tolkning på Stockholms universitet. Jenny kommer prata om utbildningen och vilken nytta den kan ha för yrkesverksamma tolkar.

Anna-Lena Nilsson är teckenspråkstolk och professor i teckenspråk och tolkstudier vid Høgskolen i Sør-Trøndelag, Trondheim. Hon kommer prata om att tolka mellan två modaliteter. Att teckenspråk är gestuellt och visuellt medan talad svenska är vokal och auditiv har vi fått lära oss. Men, vad innebär det för vilken typ av information som naturligt finns med i ett språkligt uttryck i de här språken?

Hon kommer dessutom att prata om "Meningsskapande och mottagaranpassning" Hur många gånger har du efter ett tolkuppsdrag tänkt/sagt: "Jag förstod (nästan) ingenting, men de verkade förstå varandra."? Har du någon gång tänkt vidare, och funderat på vad det berodde på? Hur kan vi se till att vårt och talarens mål med det som sägs blir så lika som möjligt?

Kicki Gärdin är utbildningsledare på tolkutbildningen på Härnösands folkhögskola och kommer berätta om skolans tolkutbildning. Härnösand har ett unikt upplägg med en treårig utbildning där första året ges på distans.

Helena Sikh har arbetat som teckenspråkstolk och tolklärare. Hon är just nu biträdande rektor på tolkutbildningen, vid Fellingsbros folkhögskolas filial i Örebro. Utöver detta är hon också sedan starten 2004 anlitad som språkexpert vid kammarkollegiets tolkprov för teckenspråkstolkar. Helenas workshop kommer att behandla utvärdering av tolkning utifrån ett interaktionistiskt perspektiv med hänsyn till syfte och kontext med pragmatiken i centrum. I slutet av workshopen kommer alla att få en sammanfattande text med tips på hur man kan arbeta för att utveckla sina egna verktyg.

Vi ses i Härnösand!

VILL DU HA MED NÅGOT I NÄSTA NUMMER?
MANUSSTOPP 12 APRIL